

Pla de Cultura d'Olot

Jornada de participació. 10 de maig de 2008

Taula de memòria

Síntesi del debat

Coordinadora: Inès Carrillo

Relatora: Eulàlia Formiguera

Lloc: Arxiu Comarcal de la Garrotxa

1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001

OBJECTIU 1: Garantir el coneixement del patrimoni d'Olot com a condició necessària per assegurar la seva conservació i difusió. *No és possible conservar, valorar i difondre el patrimoni si no es coneix. Per conèixer, cal inventariar i fer-ho amb criteri i recursos. Òbviament, això no és condició suficient, però queda clar que sense aquest coneixement no és possible avançar. Aquest objectiu no es redueix a allò que tradicionalment entenem com a patrimoni: l'hem de considerar lligat a la recuperació d'episodis i interpretacions, si volem adquirir una visió més àmplia de la identitat d'Olot.*

A l'hora de valorar fins a quin punt es garanteix el coneixement del patrimoni d'Olot, es creu que, sobretot, en l'àmbit del patrimoni arquitectònic existeix una bona situació i s'ha treballat força des del 2001. No obstant, dins d'aquest àmbit s'apunta que caldria avançar en el coneixement del patrimoni industrial, sobretot aquell que està vinculat al riu.

On es creu que caldria esmerçar més esforços és en conèixer la memòria històrica, més intangible, vinculada a les formes de viure de principis del segle XX amb el desenvolupament industrial. Aquest patrimoni, que està desapareixent per la pèrdua dels testimonis que van viure aquest moment històric, s'hauria de recollir, articular i conservar. L'exemple del projecte *Paisatges de la memòria*, una iniciativa de les residències de gent gran de la ciutat, és un primer pas que caldria seguir i explorar.

Pel que fa al patrimoni natural, s'apunta que existeix poca recerca científica relacionada amb els volcans. Tot i que en el Pla del 2001 ja s'apuntava la necessitat d'obrir una línia d'estudis i recerques sobre el patrimoni natural, el cert és que s'hauria d'incidir més en un coneixement exhaustiu sobre els volcans i la seva formació. Això repercutiria positivament en valorar la importància del paisatge i la seva preservació.

Tot i les mancances detectades, s'apunten dos elements que sí que han contribuït a garantir un major coneixement d'una part del patrimoni:

- **L'Arxiu d'Imatges d'Olot** s'ha convertit en un referent pel que fa a la preservació d'una part molt important del patrimoni fotogràfic d'Olot.
- La recuperació de **l'Arxiu de Sant Esteve** ha permès conservar un important patrimoni musical i la memòria de la pròpia església.

OBJECTIU 2: Incentivar la difusió del patrimoni de la ciutat. *La difusió és el factor fonamental perquè els ciutadans i els visitants coneguin el patrimoni cultural d'Olot. Des d'aquesta perspectiva, s'ha d'insistir en totes les campanyes de sensibilització i difusió del patrimoni.*

Es valora positivament els itineraris que s'han posat en marxa per donar a conèixer el patrimoni cultural d'Olot i la tasca que, en aquesta direcció, realitza el Plafó.

Tanmateix, s'apunta que el que caldria millorar és, per una banda, la senyalització dels espais urbans (per exemple, en forma de plafons que situïn al visitant o al ciutadà sobre la història vinculada a l'indret) i, per una altra banda, i de forma lògica, la difusió del patrimoni més intangible que, com ja s'ha fet constar, és un dels àmbits sobre els que falta coneixement.

S'apunta, també, que cal imprimir una mirada més divulgativa sobre la difusió del patrimoni olotí. Existeixen els recursos, però aquests molt sovint no arriben a la gent perquè manquen versions que facilitin l'accés i la comprensió de tothom.

En general, es creu que durant aquests anys s'ha avançat en la difusió del patrimoni, però que les iniciatives engegades no mantenen un fil conductor i, per tant, es perceben com a excessivament deslligades les unes de les altres. En aquest sentit, s'apunta que caldria una major coordinació entre l'ICCO, el Museu i l'Axiu a fi de

treballar de forma planificada quines línies i quines estratègies s'han d'engegar en la tasca de difusió per als propers anys.

OBJECTIU 3 Considerar la ciutat com espai de patrimoni urbà. *Convé donar al patrimoni i a la memòria una dimensió que transcendeixi allò que legalment es considera patrimoni. En el conjunt de la ciutat, trobem elements que cal conèixer, conservar i difondre, molts dels quals no els tenim catalogats. La identitat urbana és polièdrica i complexa. Des d'aquesta perspectiva cal plantejar la intervenció dins l'espai urbà. Millorar-ne el coneixement i, en funció d'això, protegir i difondre tota la seva riquesa.*

Dels tres objectius que establia el Pla del 2001, es considera que aquest és el que s'ha assolit en un menor grau. Ja en la valoració del segon objectiu s'apuntava que faltaven elements importants per considerar la ciutat com un vertader espai de patrimoni urbà. Per exemple, en el Pla del 2001 s'apuntava la recuperació del Fluvià i el patrimoni industrial que no s'ha dut a terme.

2. SEGONA PART. Apunts per al nou context

La segon part del debat ha servit per matisar o afegir algun element nou als elements de canvi que ja s'apunten en el guió de debat.

- **Augment significatiu de la diversitat.** S'apunta que caldria enriquir el concepte de diversitat a fi de no considerar només la població immigrada. Per una banda, es creu que l'envelliment de la població comporta que s'hagi de tenir en compte també el col·lectiu de la gent gran com a part d'aquesta diversitat. Per una altra banda, la diversificació dels horaris i les diferències entre gèneres són elements que cal tenir en compte per atendre millor la diversitat de la població.

Tot i la voluntat d'afegir més col·lectius a l'hora de considerar la diversitat, es reconeix que la població immigrada ha crescut considerablement i això s'ha de tenir ben present. Per apropar la cultura a aquesta població, cal promoure totes aquelles activitats que passen al carrer. També cal engegar iniciatives que posin en valor el seu patrimoni, les seves formes de vida, per tal que, a la vegada, arribin a valorar més i millor la cultura d'acollida.

- **Acceleració dels canvis relacionats amb les noves tecnologies.** Aquests darrers anys s'han fet avenços per millorar l'accés a les noves tecnologies, tot i que evidentment encara no està assegurat per tothom. Actualment una segona reflexió que es planteja és quin ús se'n fa. Es creu que les noves tecnologies han d'ajudar a aglutinar recursos que ara estan excessivament dispersos. Per tant, el que fa falta és que s'amortitzin millor com a eines de treball.
- **Obertura i connexió de la ciutat, trencament de l'aïllament.** Es creu que l'aïllament d'Olot ha estat més aviat un tòpic que no pas una realitat. La història ens aporta exemples de com la ciutat s'ha hagut de relacionar des de sempre amb l'exterior. Per tant, es ratifica que ens trobem plenament oberts i connectats. El dubte que s'apunta és si aquesta obertura farà que es perdi la identitat olotina. Atès que les identitats estan en mutació constant, es creu més aviat que una major connexió de la ciutat ha de ser presa com a oportunitat i repte de futur.
- **La planificació, una forma d'actuació estesa a diversos àmbits.** Si bé es creu que ha estat positiva la normalització de la planificació com a mètode de treball, també s'apunta que la manca de coordinació entre els diversos plans pot portar a minvar la seva efectivitat. Per això, s'apunta que especialment els àmbits de cultura, educació, turisme i urbanisme s'haurien de coordinar.
- **Major desenvolupament del turisme.** Si bé es creu que el desenvolupament del turisme és una necessitat per Olot i la comarca, també s'apunta que cal tenir en compte la població "autòctona" com a públic objectiu.

3. TERCERA PART. Els nous reptes

Durant tota la sessió de treball s'ha intercalat la formulació de reptes i propostes concretes que haurien de tenir-se en compte de cara al nou Pla. Així, des de l'àmbit de la memòria, s'apunten els següents reptes:

1. Planificar la recuperació del patrimoni, tot definint quins eixos / programes es prioritzen a l'hora de conèixer i difondre el patrimoni cultural de la ciutat.
2. Millorar la divulgació del patrimoni. Cal impregnar d'una mirada divulgativa tots els processos de difusió que es posin en marxa.

3. Establir una coordinació estable entre tots els plans que afectin a la conservació i difusió del patrimoni i la memòria històrica d'Olot. Especialment, es posa l'èmfasi en la necessària coordinació entre cultura, educació, turisme i urbanisme.
4. Facilitar l'accés al coneixement del patrimoni a tots els col·lectius. Tenint en compte que hi ha col·lectius que sovint queden fora de les estratègies de difusió (població immigrada, gent gran, etc.) es proposa la necessitat d'adoptar mesures tendents a atendre les necessitats de tota la població.

A part d'aquests reptes, també s'han esmentat algunes propostes:

1. Crear un fons o arxiu de la memòria. Atès que es disposa d'instruments per conservar el patrimoni més tangible, es podria posar en funcionament d'una eina semblant encarregada de recopilar i difondre el patrimoni més intangible.
2. Situar Olot en les xarxes existents de difusió patrimonial. Cal estar atents a l'hora de detectar xarxes nacionals o internacionals que promocionen aspectes concrets del patrimoni (se cita l'exemple de les rutes del modernisme) i aprofitar per situar-hi la ciutat.
3. Posar en funcionament un centre cultural a la ciutat entès com un espai polivalent de trobada d'entitats i persones amb l'objectiu que es converteixi en un referent cultural i, específicament, per treballar tots els temes vinculats a la memòria. Caldria plantejar-se si hauria de tractar-se d'un espai físic o podria ser un espai virtual.